

1935. I. 11. — XXIV. évf. 2 sz. — 20 lei

TARTALOM:

Helyzetjelentés: béke az egész vonalon... — Szakemberek megálmodják az épülő Aradot. — Károly király egy aradi kereskedőnél rendelte meg vadászcizmáját. — Osztrovszky körül az Athenee Palaceban... Mindenki gyanus, aki a szovjet követ nevét kiejti, de főleg az, aki beszélni akar vele. — Leo szelleme kongatja a lakharangot az aradvárosi mozik felett. — Hlyenek vagyunk mi idősebb nők... — »Chech Hips«-? — Különvélemény a könyvtermelésről. — Az áremelés az százalékát szolgáltatásuk vissza a pékek városi közelmokra. — Miért akart meghalni Szabó Irén 23 éves gépíróleány? — Társtalan asszonyok kálváriás útja... — Lügélalevéltől — a lügélalevélig... — Humor, stb.

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

A R A D,
Bulev Regina Maria

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Botiş Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Şincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Lust Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Sziartău Pál, str. Meşianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Pencseu C. 36
Dr. Schmidt János, Piaţa M. Viteazul
Dr. Tcsic Svetok, str. Consistorului
Dr. Fény Pál, Calea Şaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloşca 9.

Ügyvédek:

- Dr. Boţioc Alexa, str. Cloşca 1.
Dr. Coşoiu Romulus, Piaţa Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiş 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Meşianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Rácz Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloşca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiş 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosa kozmetika Dr. Antal György,
str. V. Goldiş.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Bánáti Bankkegyesület, Bul. Reg. Maria.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloşca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

- Papp Illés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Pényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piaţa Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcanu 8.

Butorgyárak:

- „Drossel” butorgyár (Jónás Aaladár),
str. Gh. Ionescu 11.
Lengyel Lőrinc, Bul. Reg. Maria
Reinhart Gyula, Bul. Reg. Ferdinand

Bélyeggyógyr:

- Stampa, str. Brătianu

Cérnagyár:

- Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Dugógyár:

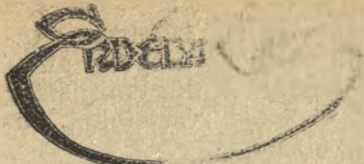
- „Szerderit”, Bul. Carol 63.

Fűrészgyár:

- Patria Aradi Fűrészgyár Rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

FŐSZERKESZTŐ:

GELLER ÖDÖN

XXIV. ÉVF. 2. SZ.
1935 IAN. 11.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: București, Cluj, Timișoara, Oradca, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Helyzetjelentés:

béke az egész vonalon...

(Arad.) Vége a római tanácskozásoknak, amelyek felé izgalommal tekintett egész Európa. Laval francia külügyminiszter már be is számolt mindarról, amiben Mussolinivel megegyezett. A hivatalos jelentésekből az világlik ki, hogy

Páris és Róma tökéletes egyetértéssel intézték el a legnehezebb és legégetőbb problémákat

és ezzel hatalmas lépés történt az európai béke biztosítására. Elmúlt tehát az a veszedelmes idő, amikor „könyökünkkel suroltuk a háborút”. Hogy miben történt megegyezés Francia- és Olaszország között, azt közölték a hivatalos jelentések. Gyarmati kérdéseket intéztek el és garantálták Ausztria függetlenségét. Ez utóbbi kérdésben olyan szerencsés platformot talált a római megegyezés, hogy

a kisantant államainak érdekei sérelmet nem szenvednek,

sőt lehetővé válik, hogy a kisantant is csatlakozzék a garancia-paktumhoz, amely nagyjelentőségű a Duna-medence jövőjére nézve.

Megegyeztek természetesen olyan kérdésekben is, amelyeket nem neveznek meg a saját nevén, hanem csupán diplomatikusan érintenek. De akármilyen titkos megállapodások is huzódnak meg a római találkozás mögött, annyi bizonyos, hogy

egyrészt a kisantant-magyar közeledés és az olasz-jugoszláv közeledés számára nivellált utat készítettek elő Rómában.

Békesség! E zvolt a jelszó Rómában és ezt a jelszót hangoztatja most az egész világ, amely súlyos lidércnyomás alól szabadult fel.

De amig eljutottunk idáig, nagyon is izgalmas tanácskozások folytak a diplomácia kuliszái mögött, amelyeknek középpontjában Simon angol külügyminiszter állt. Ezekről a tanácskozásokról érdekes részleteket közölnek a világlapok. Kiderül ezekből, hogy

Ausztria függetlenségének garantálása nem ment oly simán, mint ahogy a laikus ujságolvasó elképzei.

Simon angol külügyminiszter még a római tanácskozás előtt hosszasan tárgyalt Laval francia külügyminiszterrel. Ennek folyamányaként elhatározta, hogy okvetlen megbeszélést folytat Mussolinivel és előtte hathatósan támogatni fogja a francia álláspontot. Ez a találkozás ujév után megtörtént, de előzőleg élénk telefonálás folyt le London, Róma, Páris, Budapest és Bécs között. Érdekes, hogy ezekből a telefon-tárgyalásokból

kikapcsolták a hivatásos diplomatákat és közvetlen az érdekelt külügyminiszterek fogták kezükben a telefon hallgatóját.

Diplomáciai körökben lehangoltságot keltett ez a szokatlan eljárás. Félreértések is származtak belőle, amelyeket a diplomácia most igyekszik elsimitani. Az eddigi eredmény az, hogy Laval és Flandin ellátogatnak Londonba. Hogy mikor lesz ez a látogatás, annak pontos ideje még nincs megállapítva. Bizonyos csak annyit, hogy a két francia államférfi csak a Saar-szavazás után látogat el Londonba, ami megfelel Mac Donald, angol miniszterelnök intenciójának. Mac Donald ugyanis így remél alkalmat szerezni, hogy bebizonyítsa azt a feltevést, hogy

Németország a saarvidéki népszavazás után folytatni fogja egyelőre beszüntetett osztrák politikáját.

Londonban éppen berlini információk alapján úgy tudják, hogy a német-osztrák béke csupán ideiglenes természetű.

Londonban igen szkeptikusan fogadták Hitler és Göbbels nyilatkozatait, amelyek szerint likvidálni fogják az Ausztriával fennálló ellentéteket.

Angol mértékadó körökben ezt a német politikát csupán ürügynek tartják arra, hogy a biztonsági szerződésről eltereljék a figyelmet. London azonban nagy súlyt helyez rá, hogy a paktumot aláírt többi hatalom teljes megegye-

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

**!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!**

zésre jutott és ezzel még a lehetőségét is elvette annak, hogy Németország a garanciában való részvételét bizonyos revíziós követelések teljesítésétől tegye függővé.

Eddig az a helyzet, hogy

Németország nem vesz részt Ausztria függetlenségének biztosításában.

Ebben a tekintetben teljesen magára marad és ezzel is beigazolja, hogy nem hajlandó együttműködni Európa békéjének fenntartásában. Egyelőre sikerült a békét biztosítani Európában. Hogy meddig? Ki tud erre válaszolni?

Szakemberek

megálmodják az épülő Aradot

Minden város gazdasági életének tükre: az építkezés. Ha egy idegen metropolis uccáin haladunk csak néhány hatalmasabb épületet kell szemügyre vennünk és nyomban tisztában lehetünk azzal: ipari és kereskedelmi, művész- vagy diákvárosba vetett-e bennünket a sors. Kicsiben a vidéki városok is épp ily híven viselik házaik homlokzatán ismertető jelüket.

Aradra vonatkozóan ma még bajos lenne határozott véleményt alkotni és a város falai közé tévedt idegen minden bizonnyal tétovázik mielőtt tiszta képet alkotna a város életéről. Vannak gyárai, kulturpalotája és számos számottevő középülete, rengeteg azonban a ma még kiépületlen tér és a házsorok is egyenetlenek. Csupa forrongást, kialakulatlan törekvéseket mutatnak a szemlélőnek. Még nem érte el fejlődésének tetőpontját — ez kétségtelen.

Arad, az igazi, kész, kiépült Arad képe még kérdésjel, amelyre csak képzeletünk nyújthat feleletet.

Érdekesnek tartottuk megkérdezni néhány kiváló építész, milyennek akarná, milyennek álmodja az új Aradot.

Zabb István, a városi építészeti bizottság elnöke, ezeket mondotta:

Az én álmom, hogy Arad minden uccája (valamennyi kül- és belvárosi!) rendezve legyen. Minden remény megvan arra, hogy ezt a vágyamat már 1935. évben megvalósíthatom. Igyekszem oda hatni, hogy a város vezetősége vegyen fel a költségvetésbe elegendő összeget egy teherautóra, amely állandóan homokot és kavicsot szállítson a rongálódó utakra, amelyeket alkalmassá kell tenni a járműekkel való közlekedésre.

Távolabbi terv és vakmerőbb álmom a várallé villanegyedének felépítése. A hadvezetőség már hajlandó a várat átadni

a városnak, a város vezetősége azonban indokolatlanul habozik. Holott szerintem a befektetett milliók kamatostól visszatérülnének. A vár tégláinak kilencven százalékát ugyanis felhasználhatnák a gyakorlótér közelében építendő kaszárnyák emeléséhez, az építkezésre alkalmatlan 10 százalék pedig kiválóan alkalmas lenne a közutak megjavítására. A felszabaduló telkeket kitűnően lehetne értékesíteni. A vár monumentális épülettömbjéből szerintem csak két épület maradhatna: A katonakórház a templommal és az ezredparancsnokság épülete, amelyek régészeti szempontból érdekesek. Az épülő, teljesen modern villanegyed közelében célszerű lenne kellemes népfürdőt létesíteni...

Legfőbb vágyaim egyike, hogy a mai undorító cigánynegyed eltűnjön a föld színéről és a cigányok többé csoportokban ne lakjanak. Az aradi cigánytábor nem kóbor banda, hanem évtizedek óta itt lakó aradi polgárok tömege, akik megérdemlik, hogy végre emberi sorsba kerüljenek és kultúremberek közé ékelődve kiemeljük őket a mai piszokból. A városnak van vagy 80 telke, ehhez még 160 szükséges, hogy ez a terv is megvalósulhasson...

Végül fontos lenne a Mureș-t szabályozni és a folyó mentén védőtöléseket emelni, úgy, hogy az soha többé ki ne öntessen...

Rácz Emil műépítész a következőkép látja a problémát:

Elsősorban is városépítészeti tervet kell készíteni, különös tekintettel a város fejlődési lehetőségeire. Ez a terv határozott legyen, amelyet semmi protekció meg nem változtathat. Helyes lenne meghatározni, illetve keresztülvinni, hogy a Bulevardul Carolon, amely egy modern városrész, csak emeletes házak épülhessenek. A Széchenyi malom telkén nagy fejlődési lehetősége van a városnak, annál is inkább, mert kimondottan belterületen fekszik. A készülő szabályrendeletben meg kellene határozni, hogy ezen a tág téren zárt- vagy villasorokban építkezzenek-e, mert a program nélküli építkezések elbírálásánál mindig a protekció érvényesül. Ugyanez áll a Cetatea Vechétől Aradul Nouig vezető ut építkezésére is, amely jelenleg tervszerűtlenül össze-vissza épül.

A nyári színház a város szívében fekszik. Ennek ellenére körülötte csupa falusi jellegű, egy két szobás ház épül, ahelyett, hogy környékén emeletes házakat emelnének. Ugyancsak rendezetlenül épül az ótemető környéke is, úgy, hogy ezen a vidéken alig lehet az egyes uccákra rábukkanni.

A már életbelépett új építész-kamarai törvény értelmében fontos volna az, hogy

a város belterületén végrehajtandó összes építkezések terveit hivatásos építészek készítsék,

akiknek művészi elgondolásai is érvényre juthatnak.

Sajnos, kevés kilátás van városunk fejlődési lehetőségére, mivel számos hivatal és nagyvállalat eltávozásával mindikább kevesebb alkalom lesz újabb építkezések keresztülvitelére. Még ennél is fájóbb, hogy ittmaradt polgárainknak a rossz gazdasá-

gi viszonyok folytán alig van alkalmuk számottevő építkezéseket végrehajtani.

A mult évben életbeléptetett adómentesség megszüntetése végzetes csapást jelent városunk fejlődési lehetőségére. Sehol Európában az adómentesség kérdését nem intézték el olyan könnyen, mint éppen nálunk ahol mindenki a házadók kiterjesztését várta a kormánytól.

Más városokban, így Timișoarán is, építkezési kérvények százaai hevernek a hivatalok előtt. Mindezek egybevetve nem sok reményt nyújtanak arra, hogy a fient vázolt elképzelések rövidesen megvalósulhatnak:

Szántay Lajos műépítész véleménye a következő:

Mindaddig, amíg a város uccáit ócska kerítések és roska-dozó viskók tartják, nem álmodhatunk villanegyedekről és a külváros modernizálásáról sem. Örvidenek, ha legalább ott tarthatnánk, hogy a belváros kifogástalan képet nyújt. A harminc évvel ezelőtt készült Palóczy-féle városrendészeti tervzetből alig valósult meg valami. Sem a vasut felé vezető sugárut nem lett olyan, mint tervezték, sem a különböző tereket nem töltötték ki úgy, mint az eredeti elgondolás szerint kellett volna.

Szükségesnek látnám egy multságokra alkalmas épület emelését, amelynek építésével párhuzamban a mai kulturépületeket, így a színházat is renoválni kellene, különösen a színpadot és öltöztetőket, amelyeknek beosztása teljesen elavult.

Más városok nem szolgálhatnak mintaképül Arad fejlődéséhez, mert minden város kialakulása kezdettől fogva lényegesen különbözik. De nem is lenne szükséges másolatokra törekedni, Arad fekvése minden művészi törekvés megvalósításához módot nyújt, csak kettő kellene ahhoz, hogy a város kiépítése sikerüljön: először is szakemberek elképzelése alapján meghatározott tervszerűség, másodsor és legfőképen pedig a gazdasági viszonyok megjavulása: pénz, pénz és pénz!...

Károly király

egy aradi kereskedőnél rendelte meg vadászcsizmáját. — Az aradi ipar hírneve eljutott a legmagasabb körökig

(A r a d.) Az idei udvari vadászatnak azonkívül, hogy őfelsége ritka vadász-szerencsével tért vissza téli rezidenciájába, volt egy érdekes előzménye, amelyet most utólag közlünk. Nem nagyjelentőségű esemény, de minket aradiakat mégis kellemesen érint, mert igazolja, hogy

Arad fejlett iparának jóhírneve a legmagasabb helyre is elhatolt.

Az eseményt az alábbiakban mondjuk el:

Az illetékes aradi tényezők már jóelőre értesítést kap-

tak arról, hogy e hónap 8-án és 9-én Socodor aradmegyei község határában udvari körvadászat lesz, amelyen Őfelsége nagy kísérettel fog résztvenni. A nagyszabású udvari vadászatot Ciorogariu Jenő vadászati főfelügyelő készítette elő ugyancsak körültekintéssel, amellyel minden évben meg szokta rendezni az aradmegyei udvari vadászatot. Minden elő volt készítve, úgy, hogy a vadászati főfelügyelőnek január 8-án reggel csak ki kellett utaznia Socodorra.

Január 7-én, hétfőn délelőtt közbejött azonban valami. A rendőrkvasztura telefonja csengett és a központ bemondta, hogy

Sinaia kíván beszélni.

Dr. Bejan Romulus rendőrkvasztor ment a telefonhoz.

— **Halló! Itt Sinaia. Őfelsége udvartartása. Őfelsége megbízásából sziveskedjenek érdeklődni, vajjon beszerezhető-e Aradon szőrből készült vadász-csizma? még a mai nap folyamán kérünk jelentést.**

A rendőrkvasztor haladéktalanul intézkedett. Marsescu komisszárt bizta meg az ügy elintézésével.

Marsescu felkereste az Apponyi Testvérek céget,

ahol érdeklődésére megkapta a kívánt felvilágosítást. A rendőrkvasztura még a délelőtt folyamán telefonon jelentette Sinaianak, hogy a megbízásnak eredményesen eleget tettek és további rendelkezést várnak. A rendelkezés úgy szólt, hogy kedden reggel

küldjenek ki az Apponyi Testvérek cégtől három pár vadász-csizmát Socodorra, ahol Őfelsége felpróbálja azokat és választani fog közülük.

A rendőrkvasztura értesítette erről Ciorogariu vadászati főfelügyelőt, aki

az Apponyi-cégnél maga próbálta fel a kiszemelt csizmákat, amelyeket úgy minőség, mint nagyság tekintetében kitűnően megfelelőnek talált.

A vadászati felügyelő egy rendőrségi tisztviselő kíséretében másnap reggel a csizmákat kivitte Socodorra. Őfelsége nagy örömmel, teljes megelégedéssel vette tudomásul, hogy a csizma az aradi ipar remekei és nem is fukarkodott a dicsérettel. Sorra felpróbálta őket és az egyiket megtartotta. A másik két párt a rendőrségi tisztviselő még aznap visszahozta Aradra az Apponyi-céghez.

Őfelsége a kétnapos udvari vadászatot tehát aradi gyártmányú vadász-csizmában üzte a vadat. Megírtuk ezt a kis epizódot annak jellemzésül, hogy Arad fejlett iparának előnyeit a királyi udvarban is elismerik és méltányolják.

Osztrovszky körül az Athenée Palaceban...

**Mindenki gyanus, aki a szovjet követ nevét
kiejti, de főleg az, aki beszélni akar vele**

(București.) Délután ötök, egy zsfolt villamoson, a Bratianun, félhangosan kiejtettem Osztrovszky Mihály nevét. Grezián ur, költő és ujságíró, többek között a párisi „Figaró” levelezője, egy pillanatig zavartan nézett rám, azután maga elé. Az történt ugyanis, hogy abban a pillanatban, ahogy kiejtettem a szovjetkövet nevét, majdnem az egész villamos, mint egyetlen fej, fordult felénk, azaz egészen pontosan: felém és a szemekben az volt, hogy: mi közöm van nekem az illető urhoz, akinek a nevét kiejtettem, amikor nem vagyok sem politikus, sem képviselő, csak egy ujságíró, amire viszont nem gondolhattak.

— Vigyázzon, — mondta halkán Grezián — délután ötök, egy zsfolt villamoson, két ilyen fiatalember, ha Osztrovszkyról beszél — gyanus... Különösen így, ahogy a sarokban, félrehúzódva állunk...

És minden átmenet nélkül a Mozart-szalomban kiállítás rendez óradeal festő, Tibor Ernő képeiről kezdett beszélni, akinek egy festményét Eric Dahlöf, svéd konzul vásárolta meg...

Ezután rögtön egészen hangosan beszéltünk Dahlöf urról, az autójáról, amelyet olyan jól ismer a bucureștii polgár, hiszen köztudomásu, hogy a svéd konzul a „legnagyobb csavargó”, akinek autója folyton a sosszéken és bulevardokon száguld, miközben a svéd nemzeti színek diadalmasan lobognak a szélben...

*

Ezután a kis „incidens” után egy órával, már az Athenée Palace előcsarnokában várjuk a Maitre d'Hotel, hogy átnyujtsuk névjegyünket.

A Maitre d'Hotel, mikor tudomására hozzuk, hogy audienciát kérünk a szovjetkövettől, legridegebb pózban fordul felénk, egy pillanatra az a vizsgálóbíró jut eszembe, aki a vádlottal szemben soha sem a mentő, hanem a súlyosbító körülményeket keresi.

Mindkettőnket igazoltat, mint egy rendőri razzián szokás, összes papírjainkat megmutatjuk, amelyekből azután megérti, hogy az audiencia célja: interju.

Miután az összes formaságokon túl jutunk és azt hinnénk, hogy már jelentenek is be bennünket, sajnálatosul adja tudomásunkra, hogy a követ jelenleg Sinaiaiban tartózkodik. Ott tölti a karácsonyi ünnepeket és valószí-

nüleg az ünnep után is még néhány napig Sinaiaban marad...

Grezián ur lesujtva kissé, hogy nem beszélhettem a követtel, még megkérdezte:

— És mondják, miért olyan gyanus maguknak mindenki, aki Osztrovszkyt keresi...

— Ez mondhatnám, hivataols úgy -- hangzik a válasz. Általában nekünk mindenki gyanus, Osztrovszkyt rengetegen keresik és elvégre is tudnunk kell, hogy kit engedhetünk be hozzá... elvégre merénylő is lehet...

*

Ahogy kilépünk az ajtón, észreveszem, hogy ugyanaz a fiatalember áll az uccán, aki néhány pillanattal azelőtt, majdnem egészen közel hozzánk, kihallgatta beszélgetésünket. Nem nehéz kitalálni, hogy detektív és most már nekünk gyanus mindenki, aki az Athenée Palace körül sétál és ácsorog, hogy civilruhás rendőr, aki áldozatra les, miközben őrzik a követet... Aki ebben a percben nem is tartózkodik Bucruestiben... Mégsem ez a legfontosabb egyedül: a követ élete. Más is. Minden, ami körülötte történik, mindenki, aki belép az Athenée Palace ajtaján vagy esetleg a „Corso” kávéház előtt is véletlenül kiejti az Osztrovszky nevét... Már gyanus és figyelik.

Grezián ur mondja, hogy egy ujságíró, az egyik vidéki városból kereste a követet. Beszél is vele. Mikor lejött a követtől és már messze, a Splaiul Uniriiin sétált, a zöldséges kofák sátrai között, hozzálépett egy ur és udvariisan igazolásra szólította fel. Miután rendben találta a papirjait, még megkérdezte, hogy hány napig marad a fővárosban és csak úgy futólag aziránt érdeklődött, hogy milyen a politikai meggyőződése...

Persze, ugyanolyan előzékenyen bucsuzott el tőle a rendőrtiszt, ahogy hozzácsatlakozott, az ujságíró viszont másnap, eredeti tervétől eltérően, visszautazott kis városkájába, a kis lap kis redakciójába.

r—ó

Arad legrégibb magánygyógyintézete **Therapia Szanatorium**

Strada Iosif Vulcan 8. Teljesen átalakítva, modernizálva. Minden kényelem. hideg meleg víz, központi fűtés.

Napi ellátás díj klinikai osztályon 120 lej. — Olcsó pausale árak műtéteknél és szüléseknél. — Telefon 5—32

**Legszebben fest, tisztít, mos végülég
új Krebsz kelncifestő, Aradon**

Bul. Reg. Ferdinand. Főizlet: strada Eminescu (Fehér Kereszt-épület)

Leo szelleme

kongatja a lélekharangot az arad- várost mozik felett

(A r a d.) Országhatártól országhatárig valahány hirlap megjelenik, abban anyaghiján mindig megjelenik valami az aradi városi mozikról.

Ezek a tendenciózusan sugalt cikkek támadják a város vezetőségét, támadják a mozik vezetőségét és minden szakértelem nélkül adnak tanácsot, hogy miként „kellene” a városi mozik problémáját megoldani.

Mi, akik a városi mozik keletkezésétől kezdve állandóan foglalkoztunk ezzel a témával, már leirtuk egyszer részletesen a városi mozik helyzetét. Elolvasva a minduntalan megjelenő támadó cikkeket, nem nehéz megállapítani, hogy

valami ugyanazon forrásból származik és hogy azoknak megvan a bizonyos hátterük.

Hogy a beavatatlanok is tisztán lássanak, fel kell világosítani a közönséget a tényleges helyzetről.

Sokszor megírtuk, hogy amikor dr. Luțiai Cornel, mint polgármester a város számára monopolszerűen megszerezte a mozikoncessziót és a magánkezekben levő koncessziókat is kisajátította, őt

a város szempontjából jóhiszemű elgondolás vezette.

Ez kétségtelen. Mi ugyan eleinte állást foglaltunk az ellen, hogy a város kisajátítsa magának a mozikoncessziókat, de később beláttuk, hogy

a város nagyszerűen jövedelmező vállalatához jutott.

A moziüzemek rentabilisek lettek, dr. Luțiai lelkesedéssel kezelte ezt a kérdést. Miután láttuk, hogy a város tetemes haszonhoz jut, megváltoztattuk álláspontunkat és a város érdekeit támogattuk.

A város nyolc koncessziót kapott és ezeket a mozik vezetésével megbízott főtisztviselő hasznot-hajtóan kezelte.

Akkoriban még nem volt meg a kellő szakismerete a vezetőnek, mégis

milliókat jövedelmeztek a mozik a városnak.

Ma már elsőrendű szakembere lett a vezető és mégis deficittel dolgoznak a városi mozik. Hol van tehát a hiba? Előre kell bocsátanunk, hogy távol áll tőlünk a szándék, hogy személyeket megvédelmezzünk. Ez nem a mi feladatunk. Mi csak a kétségtelen tényeket szegezzük le.

Mik az okai tehát annak, hogy a valamikor milliósos hasznót hajtó városi mozikra ráfizet a város. Az okok a következők:

1. A kormányok tultették magukat a városnak biztosított kizárólagos koncessziókon és Aradra magánosoknak két koncessziót adtak. A városi mozik tehát konkurenciát kaptak.

2. A bőséges esztendők után a szűk esztendők következtek. A rossz gazdasági viszonyok a világon mindenütt a mozikat is kikezdték.

3. Az illetékes tényezők szaporították a rádióengedélyek számát és ezzel is csökkent a mozilátogató közönség.

Mindezek a tényezők kihatással voltak a városi mozik üzletmenetére.

A legnagyobb csapás a városi moziüzemekre a magánosok konkurenciája.

A város a közúti közlekedés lebonyolítására kizárólagossági jogot élvez. Ennek a monopóliumnak megvan az áldásos következménye:

az autobusz-üzem a város legjövedelmezőbb vállalata.

Ha autobusz-koncessziót magánosok is kapnának, tehát ha a városüzem a területi üzemek konkurenciáját kapna, az autobusz-üzem sem lenne oly lukratív, mint amilyen.

A mai gazdasági válságot minden vállalat megérzi, minden vállalat nehézségekkel küzd. A szórakoztató üzemek, köztük a mozik is nagyon megérzik a válságot. Mindenütt nehézségekkel küzdenek a mozik. Miért éppen Aradon legyen az a helyzet, hogy itt jól menjenek a mozik? Erre a kérdésre nem tudnak megfelelni azok a bölcsék, akik tanácsokat adnak a városnak.

Arad városa több mint 12 millió lelt investált a mozikba.

A város vezetőségének ezt szem előtt kell tartania.

Ezzel a közvagyonnal nem lehet játszani.

Erre vigyázni kell. Előbb-utóbb mégis enyhülni fog a gazdasági válság és akkor a moziüzemekre is jobb napok fognak virradni. Ha a város kénytelen volt eltérni, hogy ujjabb engedélyek kiadásával konkurenciát kapjon, ezt csak azzal tudja ellensúlyozni, ha

saját moziüzemeibe kereskedelmi szellemet, gyorsaságot és ötletességet visz bele és teljesen mellőzi a bürokratizmust, amely kerékkötője a gyors elhatározásnak és kereskedelmi lendületnek.

Ez természetesen csak úgy érhető el, ha a város vezetősége kezére jár a mozik vezetőjének. A legelső tenendő az,

hogy a mozikat a bürokratizmus lassu utjáról levezessék és az évek során szakértelmet és tapasztalatokat szerzett vezető kezére bizzák.

Mi egyenesen Ursu János dr. polgármesterhez fordulunk, aki rövid ideig tartó működése alatt beigazolta, hogy szíven viseli a város sorsát.

A mozik kérdésében elsőrendű városi érdekekről van szó.

Arra kérjük, hogy jogi felkészültségével és pályáján szerzett közismert tárgyilagosságával hasson oda, hogy

megszűnjenek a koncentrált támadások a városi mozik ellen.

Ezek az offenzívák a közönség körében visszatetszést és a városi mozik sorsát illetően érthető aggodalmat keltenek.

A város közönsége tisztában van a helyzettel és nem fogja eltűrni, hogy a sok milliós beruházások ajándékként bárki kedvéért is bárkinek az ölébe hulljanak.

A városi mozik rentabilisak. A legszebb mozik közé tartoznak Erdélyben. A közönség szereti őket.

Indokolatlan tehát az a rémlátás, amely a városi mozik csődjét vetíti a nagy nyilvánosság elé.

A városi mozik nem mehetnek csödbe. A város közönsége ezt semmilyen körülmények között meg nem engedi! Meg vagyunk róla győződve, hogy dr. Ursu János polgármester nem engedi magát semmilyen oldalról befolyásolni és nem fogja eltűrni, hogy Arad város közönségének 12 milliós beruházással dolgozó vállalkozása rosszindulatú és tendenciózus offenzívák áldozata legyen.

NE SIRJON,

ha nem fogy áruja. Kérjen propaganda tanácsot az

»AGGE« reklámvállalat

erdélyi központjától: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon 525. Hirdessen általunk a városi és vidéki autobuszokon, mozikban, uccai hirdető és villanyoszlopokon vagy olyan modern szabadtéri reklámlehetőségek formájában, amelyek városi vagy állam bérleménytárgyát képezik. Teljes felelősséggel vállalunk különleges reklámpropagandát az ország bármely részében.

Gyors, megbízható és olcsó az AGGE-propaganda!

Kár minden baniért, amit rossz, ötletlen propagandára áldoz!
A jó reklám biztos sikert jelent!

Ilyenek vagyunk mi idősebb nők...

(Timișoara.) Az Ujságíró Klubban a társalgóban együtt ülök egy elmés, ragyogó uriaszszonnyal, aki éppen benne van abban a korban, amelyet Karin Michaelis veszedelmes életkornak nevez. Vagyis... nos igen... negyven esztendő. Arról beszélgettünk, hogy hátfizony rohan az idő és a gyerekeken látható, hogy öregszünk.

— Dehogy öregszünk! — csap le rám érdekes vizávim. — Jegyezze meg magának, egyszer és mindenkorra, hogy

nincs öreg nő.

Csak fiatal nő van és még fiatalabb. De hogy komolyan megismeressem a mai helyzettel, ki kell jelentenem, hogy

soha nem volt olyan nehéz egy nő korát megállapítani, mint manapság.

Maga a fehér haj sem megbízható argumentum, főként abban az esetben nem az, ha a fehér hajkorona alatt sima arc mosolyog. De ez csak külsőség. Pszichológiai oka van annak, hogy egy nő 'miért' nem öregszik meg, ha maga sem akarja. A dolgozó nő ereje és kiterjedt tudása megőrzi attól, hogy belsőleg meghaljon, míhelyt a férfi szellemi fölényének árnyékába kerül. Amióta a nő tevékenysége nem arra szorítkozik, hogy a konyhában főzzön és a férjét, mint hűséges kutya, elkísérje a moziba, amióta a kultura és a szociális élet nagyrészt női munka és női szellemi produktum, fiatalos üdésükét és megújódásukat ennek a lelki rezervának köszönhetik. És mivel régi igazság, hogy az ember olyan fiatal, mint amilyennek érzi magát, nem csoda tehát, ha ezek az alkotó, eleven életet élő és el nem használt nők külsőleg sem öregednek meg.

— Engedje meg nagyszagos Asszonyom, hogy kérdezzek valamit. Fiatal leányok nem tudják felfogni,

miért választanak okos, jólsituált férfiak rendszerint olyan élettársat, aki éveinek számát tekintve jóval megelőzi a leányokat?

Hiszen váltig azt hangoztatják, hogy a fiatalság felbecsülhetetlen kincs, hatalmas tőke. És mégis legyőzi a fiatalságot az érett, javakorabeli nő. Mi ennek a magyarázata?

— Helytálló a kérdés. Hát ez nem is oly érthetetlen dolog. Még a huszonöt éves leány sem állíthatja megáról, hogy rendelkezik a fiatalos idősebb nő életművészetével és tapasztalataival. Maguk a leányok is megcsodálják a fölényes tartózkodását, a tapintatos okosságát, amelynek segítségével ellentéteket elsimít és véleménykülönbségeket kiegyenlít. Megcsodálják meleg szívélyességét és azt a készséget, hogy tapasztalatai tárházából szívesen szedi elő a tanácsokat a tapasztalatlanok számára. Csodálják ápolt szépségét, amely inkább a belső érték kifejezése. Vajon a leányok a minden körülmények között helytálló biztonsággal rendelkeznek-e? A magamfajta nő drága történetkéket tud még abból az időből, amikor a repülés még

csodaszámba ment és az autózás életveszedelemmel járt. És most az ilyen nő fiatal nemtörődomséggel és izmai megfeszülésével mindenféle sportot üz.

A fiatal leányok nem jutottak el a tőkély ama fokára, ahol elrejtjük fájdalomunkat és könnyeinket, hogy alkalmatlankodjunk embertársainknak.

Érettség és bölcsesség kell hozzá, hogy az élet minden kiutját elszenvédjük és mégis örövendeni tudjunk. Mi sok mindent láttunk már és mégis szépnek találjuk mindazt, amit egyszer már láttunk. Nagy dolog ám az, hogy súlyos sorsesapások dacára szívünk mélyéből kacagni tudunk. Hát igen,

ilyenek vagyunk mi idősebb nők.

Ezzel szemben csak maga a fiatalság nevetséges aktívum. De nem kell a mára szoritkozunk. Nemesak a mai nőnek adatott meg a hatalom, hogy meghazudtolja a születési bizonyítványát. Maga a történelem igazolja, hogy

a fiatalság tulbecsült erény.

AKAD-E NŐ A TÖRTÉNEKEMBE az egy Jean d'Arcot kivéve számottevő nő, aki fiatal éveiben világi rengető dolgot vitt volna véghez? Született-e éretlen leánykoponyában halhatatlan eszme? Többnyire érett asszonyok voltak heves szenvedélyek tárgyai, jelentős férfiak urnői. Fiatal idősebb nők lettek nagyok mint anyák, hitvesek, szeretők, politikusok, művésznők, pedig akkoriban nem volt Voronov és nem létezett szénsavpakkolás. Röviden: ezer és egy előnyük van a leányok fölött.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Erre a meggyőző érvelésre nem tudtam mit válaszolni. De azért igazság ide, igazság oda — nálam mégis a fiatalság van előnyben. Vagy nem?!

„CHECH HIPS” — ?

(Arad.) „Chec hips” — ez a legujabb amerikai felszólítás az emberiséghez... „Rázd a derekad!”... Nincs benne kétség, az a társadalom és azok az emberek, akik a hóhortokat épp úgy felveszik magukra, mint a divatmodelleket, egy hét múlva vigan fogják rázni a derekukat a mulatók parkettjén. A dámák, akik máról holnapra égő vörösre mázolták be rózsaszín körmőcskéiket s a gavallérok, akik keshedt vállaikra egy adott pillanattól fogva kócduzmákat varrattak a kabátjaikba, meggyőződéssel rázott derékkal fognak sétálni a korzón és mélységesen le fogják nézni a szerencsétlen elmaradt embertársaikat, amiért nem emelkedtek föl a derékrázás magasztos világszemléletéhez.

Hát hiszen derék dolog ez a rázott derék s bizonyára művészek fognak lelkesedni érte, hogy „ez fejezi ki legjobban a mai ember esztetikai vetületét”, sőt fogadni mernék, publicistái is akadnak majd és

dühös haraggal fogják támadni azokat az elvetemült reakcionáriusokat, akik nem hódolnak be a művelt nyugat legújabb parancsszava előtt. És az ég legyen irgalmas annak a szerencsétlennek, aki véletlenül esztetikai vagy pláne erkölcsi kifogást mer emelni az ellen, hogy pelyhes állu kamaszok és serdülő leányok fél- vagy egész-homállyá tompított világitásban szoros összetapadással rázzák a saját és egymás derekát — a mai kor szelid családi összejövetelén.

Sőt, körkérdések lesznek majd a lapokban, hogy vajjon általános, egyenlő és titkos alapon kell-e vezetni és kötelezővé tenni a derékrázást?

Ila jól emlékszem, az utolsó évtizedben ez már a tizedik vagy tizenkettedik életformula, amellel az Ujvilág Európát megajándékozta. Ezek az elegánsul idegen csengésű jelszavak a maguk százalmas kis tisztavirágéletével időre birtokba veszik a civilizált országokban azokat a köröket, amelyeknek anyag- és szellemi lehetőségeik megadják a megfelelő érintkezési felületeket a világdivatokkal. Ami még nem is volna olyan nagy szerencsétlenség, ha a föntélők — különösen nálunk, — nem ragadnák magukkal ellenállhatatlanul az utánzásra a társadalmi rétegződésnek egyre alacsonyabb életkörlmények között küzködő tömegeit is lejjebb és lejjebb.

A kárminpiros köröm a felső tizezerben lehet még fontosság nélküli divatjelenség, de mikor a sarki esztenyesítőnő, oldalán rongyokba burkolt táplálatlan és mocskos gyermekével — igen ritkán mosott kezeinek patinásan feketeszélű körmeit mázolja be a küllelki kozmetika olcsó festékével, — az már fájdalmas körtünet

BCU Cluj / Central University Library Cluj
s egy titkos társadalmi lázbetegség megdöbbentő kiütözése.

AZ ISMERETLEN FÖLTALALÓ

Ki találja ki ezeket az Ujvilágbeli szállóigéket?... Ez alighanem örökre épp oly rejtély marad, mint annak a titokzatos batalomnak a működése, amelyik mé a legtisztesebb polgári feleségeket is rá tudja kényszeríteni, hogy

tavalyi bundáikat hol levágják, hol megtoldják, hol megszüksítsék, hol kibővítsék, és „ezt nem lehet hordani” kiáltással ráeszméljenek arra, hogy tavalyi ruhadarabjuk milyen izléstelen, alkalmatlan és értelmetlen volt, amit a következő évben aztán az ideiről kell vérző szívvvel megállapítaniuk...

De akárki, vagy akárkik találják is ki évről-évre ezeket a jólhangzó marhaságokat, el kell ismerni, hogy mindig sierük van! És sokkal több megy át belőlük a köztudatba és pedig sokkal szélesebb néptömegek köztudatába, mint a mai kor egy-egy nagy szellemi egyéniségének legérdekesebb megállapításaiból és legszebb mondásaiból. Nem emlékszem rá, hogy egy Chestertonnak, egy Maritainnek, Hauptmannak, vagy Werfelnek, egy szava olyan egyformán és egyszerre lázba tudta volna hozni Európában az intellektueleket és a borbélylegényeket, — mint az az ismeretlen, aki a sex-appeal egy végzetes órában kitalálta.

Tán az egyetlen Spengler az, akinek egy szerencsésen megfogal-

mazott szöösszetétele megragadta a világ képzeletét és az „Unter-gang des Abendlandes” jelszava tényleg végighullámozott Európán. Amiben azonban, attól félek, igen nagy része volt ama rendkívüli ügyes írói kitalálásnak, hogy ezt a gondolatot könyvének a címlap-jára írta ki és nem rejtette el valamelyik hosszabb fejezetbe, — megadván ezzel a lehetőséget mindenkinek arra, hogy olvasás nél-kül beszélhessen róla. Amikor Rudolf Eucken, az új német idealizmus Zeus fejü ősz hordozója, aki már régen a békében Nobel-díjat nyert, — meghalt, nálunk még a kiskutya se ugatott utána. ...De a „keep smiling”-et hétfőn kihirdették Hollywoodban s a következő szomba-ton már vigyorgó bárpincérek markóba nyomta kinosan magéra erőltetett mosollyal utolsó százlejesét — ■ sikkasztó, aki három nap mul-va megszökött.

REVÜTÖL — A FOGYÓKURAIG

Kezdetben vala a Revü, azután jött a jazz és ama bizonyos uku-lele, amelyet e költészet saját bevallása szerint Hawaiiban találtak fel. És jött Baker Josephina, aki a már megszokott párisi malacságok és meztelenségek tetejébe megszülte azt a geniális szinpadí ujitást, hogy a primadonna ne a fejet, vállait és karját mutogassa a közönségnek, hanem egészen más testrészét, amely... izé... no, szóval — azután jött a Charleston, amelyet Mistinguettől, aki hetven éves —

átvettek a hetvenéves nagymamák, akik nem voltak Mistinguettek.

És jött azután a nagy jelszó: „*Légy fiatal!*”, — amire eltotyakosodott aggastyánok és három jogászgyermekkel megáldott széthizott mamuskák ugrottak be táncolni az élet parkettjének kellős közepébe. Majd hirtelen előjött a sülvesztőből a cock-tail. De rövidesen megje-lent a flapper, hogy letaszítsa trónjáról a vampot, a férfípusztító dé-monnót és megadja az emberrontás lehetőségének illuzióját a havi ezerért sötét irodákban kinlódó mellbeteg és vérszegény gépirókis-asszonyoknak is! „Vigyázz a vonalra!” — zugott a parancs Palm-Beachből — és öreg politikusok fogtak fogyókurába s töltöttgalamb asszonykák változtak csontvázakká... És azután jött... az ördög tudná felsorolni ezt a sok kerge és szédült ideát, amit Európa a maga vérszülte életével és bizonytalan jövődjével — mint valami hasist — a mellére szívott.

A szellemi morfiumnak, a lelki kokainnak ez a szédült habzso-lása érhetőnek látszott addig, amíg Amerikában a prosperity, Euró-pában a siberkonjunktura a látszólagos jólétnek hamis aranyból épült guláit emelte... De ha manap, amikor az ujkori fáraók dicsőségtor-nyai meginogtak és összedőltek, amikor a Kreugerek, Staviskyk, Ous-tricok, Citroenek, Stinnesek és Castiglionok, sőt — a Morganok és a Mellonok zsarnokságának lidércnyomásából is kezd kibontakozni a világ — és egy jobb, emberségesebb és igazságosabb emberélet felé kellene indulni akarnia mindenkinek, — amikor a tisztább, becsüle-tesebb és magasabbrendű életformák lehetőségének kellene az emberi képzeleteket foglalkoztatni — mégis

még mindig a szellemi gangsterség fehér mérgeinek ezeket az apró piluláit akarják beadni Európának és nálunk itthon az agyondolgozott és agyonhájszott rendes adófizető polgárnak, akkor igazán azt kell mondani, hogy) — elég volt!

Hagyjanak végre békét nekünk ezekkel a ravaszul kiagyalt szállóigékkel! Megleszünk mi hajlott, de kemény derékkal is — rázás nélkül — és ne akarják itt körülöttünk szűk kis körök, vékony kís rétegecskék harsonásai a derekunkat rázni — azzal a bizonyos ronggyal együtt, — amelyet hiába próbálnak megtenni az emberiség vezető zászlajának.

*

Ilyenkor, év kezdetén azonban el kell gondolkozni rajta, hogy tiz év alatt tiz jelszó is megtudta hódítani a világot. És öregek és fiatalok, gazdagok és lecsuszottak, urak és hölgyek, arisztokraták és szegénylegények újra meg újra meghódítottak egy kétszavas parancsnak: légy fiatal — és fiatalodtak, légy karcsu — és halálba soványították magukat, mosolyogj — és torz vigyorra húzódtak a szájuk, dobd el a ruhádat — és lemeztelenítették magukat! És rázd a derekad és — még képesek lesznek rázni! Tiz év alatt tizszer tudott engedelmeskedni az ember. Magától. Kényszer nélkül. Szükség nélkül. Ész nélkül.

De kétezer esztendő nem volt elég ahhoz, hogy a magasságból feléje hulló fölhívást egyszer is meg tudja valósítani: „...Békesség a földön!...”

Igazán Karácsony estjének kell ott elkövetkeznie, hogy

az ember ezen eltöprengve ne essék kétségbe a tankok és légi dreadnaughtok, a sárga keresztes gázok és titokzatos haldsugarak, a szuronyerdők és gépfegyverhegyek, az acélfalú vámtárolók és a jajgatóüldözöttek között...

És Szilveszter, hogy ezek között és ezek ellenére hinni lehessen és hinni kelljen abban az emberiségben és azokban a társadalmakban, ahol mindig könnyű győzelmet arat a szélhámosság, a huzugság, az áljelszó és a hamis ige, — de a békének, az igazságnak, a tisztaságnak és a lelkességnek mindennap újra meg újra kell kezdeni magáért az egyenlőtlen harcot.

t.—ó.

— Mikor látja a város vezetősége elérkezettnek az időt arra, hogy a szódavíz és pékügyekbe végre erős kézzel avatkozzon bele?

A szép Protzné másállapotban van, minden percben várják a gólyát. A szomszéd szobában a híres orvosprofesszor várakozik.

— Mon Dieu, mon Dieu, — jajgat benn az asszony.

A férj a professzorra néz:

— Tanár ur, az Istenért, menjen be hozzá, itt a nagy pillanat.

A professzor int, hogy még ráér.

— Mon Dieiu, mon Dieu, — hallatszik ismét belülről.

A férj rimánkodva kéri a professzort, hogy menjen be, de az meg se mukkan.

Egyszerre csak velőkbevágó kétségbeesett hangon hallatszik belülről:

— Semá Jiszroél! Semá Jiszroél!

— Na, — szolt a professzor — ez az igazi nagy pillanat, most már bemegyek.

Botrány

a sinaiai játékkaszinó koncessziója körül

(Bucureşti.) A sinaiai játékkaszinó körül megint botrány kavarg. A napokban egy pört tárgyaltak, amelybe belekeverődött a sinaiai szállodák és kaszinók társasága a hírhedt Litmann fivérek révén. A pör során újból

kirobbant a sinaiai játékkaszinó koncessziója körül keletkezett botrány.

Egy váltópör során tört ki megint a botrány. Félmillió lejes váltót peresítettek a sinaiai bérlőtársaság ellen.

Unian ügyvéd, kamarai képviselő a hitelezők képviselőjében a bíróság előtt rámutatott arra, hogy a társaságnak 1930-ban újból sikerült megszereznie a szerencsejátékokra vonatkozó koncessziót, annak dacára, hogy a polgári kórházak előjárósága részéről szinte napirenden voltak a váltóovatolások és pörök a társaság ellen. A múlt év márciusában mindennek tetejébe a kórházak előjáróságával újabb egyezséget kötött a társaság, amely számos könnyítést tartalmaz és lényeges kötelezettségek alól felmenti a társaságot.

A kaszinótársaság a koncesszió fejében arra kötelezte magát, hogy a kórházak előjáróságának fizetendő százalékon kívül, amely betegek támogatására és kórházi felszerelések beszerzésére szolgál, bizonyos időn belül egész sereg építkezést fog elvégezni.

Az emberbaráti célokat szolgáló kötelezettségeket azonban nem teljesítette a bérlő-társaság.

A négy év alatt nemcsak a szerződés feltételeit nem tartotta be a társaság, nemcsak nem építkezett, amire kiemelt kötelezte magát, de még azokat a százalékos részleteket sem fizette, amelyeket a kórházak fenntartására és a betegek támogatására kellett volna fordítani.

Igy állván a helyzet, dr. Mezinescu előjárósági elnök minden előzetes lépést megtett, hogy a koncessziós szerződést felbontsák. Ez azonban mégsem történt meg. Az elnök ugyanis időközben lemondott és ezt a kaszinótársaság felhasználva kieszközölte, hogy

a szerződés felbontására irányuló kérvényt az előjáróság visszavonja.

A helyzet most tehát az, hogy a sinaiai szállodák és kaszinók társasága bezsebeli a milliókat, de egyetlen banit sem fizet azokra a célokra, amelyekre fizetnie kellene a koncessziós szerződések értelmében. Valószínű, hogy a sinaiai botrány újabb kavargást fog felidézni a politikai életben.

KÜLÖN VÉLEMÉNY A KÖNYVTERMELESRŐL

(Timișoara.) Mindig borzalommal szoktam olvasni azokat a ki-mutatásokat, amelyek arról szólnak, milyen mértékben növekedett egy ország könyvtermése az esztendő folyamán. Most, hogy a kará-csonyfák alatt ott voltak az ajándékkönyvek s mindenki gyönyörkö-dött a magáéban, megengedhető egy kicsit, hogy elgondolkozzunk a papiros és a betű e nagy inváziója felett. A nagy üzleti kampány is lefutott már, író, kiadó, olvas megtalálta számítását, most jöhet a szem-lélődés, amely — igazat megvallva — nem nagyon örül a rotációs-tenger eme hullámzásának. Felületes elmék azt szeretik mondani, hogy a könyv a kultúra fokmérője s nem baj, ha a nyomdagépek ontják a szellemi termékek százezreit. Ezek a felületes elmék azok, akik a kulturát a civilizációval állandúan a legnagyobb sikerrel té-vesztik össze s a nyomtatást, a betűt, a gépet, az üzemet, a reklámot, a szép címlapot, az érzelmes vagy érzelemléki történetet egynek ve-szik az ugynevezett kultúra terjedésével. Nem akarjuk elítélni e fe-lületes elméket, mert könnyen ránk olvashatnák, hogy mi is azok közé tartozunk, hiszen ha kritizálunk, kezdjük magunkon a bírálást.

Járvánnyá, epidémiává, kényszerré változott, hogy mindenki akiben „mozog valami”, irásban is közölje gondolatait a körül-állókkal.

A hivatásos író még megkapja ezt a felvetést, hiszen őt egy másik belső, ellenállhatatlan kényszer hajtja, mely független a gondolat-közlési örülettől. Ha őszinteségünkben mégis „elmarasztalni” igyekez-tünk magunkat, ez onnan van, hogy kétségbeesett erőlködésnek, szinte feleslegesnek látjuk beledobni azt az újabb kanna vizet ebbe az óceán-ba, amit egy új könyv jelent.

De most nem a hivatásos írókról, nem a szellem szuverén harco-sairól van szó, akik alkotnak és felelősségük teljes tudatában írják le soraikat, hanem

egy egész külön tömegpszichózisról, amely intelligens embe-rekből mindenáron írókat akar faragni.

Erre is azt mondhatnánk, hogy ime a kultúra teszi. Bármilyen ke-servesen volt beállítva az írói sors s bármennyire lejáratták, alpárvá igyekeztek tenni siránkozásukkal, könyörgéseikkel félművelt hirlap-írók — kívánatos lett az emberek előtt a szellemi siker és szívesen látják nevüket a címtáblán. Nos, itt van az igazság.

Nevüket látják szívesen és nem a szellem „győzelme” izgatja őket s az, hogy könyveiket minél nagyobb példányszámban eladhassák.

Az újságíróknak keserves napokat, heteket szereznek azok a százszám-ra felburjázott dilettánsok, akik nap-nap után levélben, személyesen és telefonon azért ostromolják a napi eseményekről becsületesen be-számolni akaró zurnalisztikát, hogy okvetlenül írjon örökbecsű köny-vükről, amely korszakalkotó valamilyen téren. Amikor a szép szó nem

használ, jön a könyörgés, hogy sulyos anyagi áldozatot jelent nekik a kiadás. S amikor erre sem lágyul meg az ember szíve, áttérnek a fenyegetésre. Sulyos anyagi kiadás. Egyszóval a kiadó nem reszkíroz rájuk. Ők utolsó vasukat is odaadják annak a reményében, hogy az ezerszeresen megfiadzik és — micsoda gyönyör — a kirakatokban ott pompázik nevük a világhírű nagyságok kézjegye mellett.

Íróasztalomra összegyűjtöttem a karácsonyi könyvpiacra megjelent munkák közül (csak kutyafuttában kiszedve) harmincnégy olyan kötetet, mely nem érdemli meg a drága papirost, a nyomdászok munkáját, a lektor fáradságát, hogy átböngészte a kéziratot s legfőképpen nem érdemli meg, hogy bárki is elolvassa. Hogy miért nem kultura ez? Mert a szegény ember, aki összekörmölte, tartozzon az bármilyen társadalmi osztályhoz, örül a lehetőségnek, hogy van gép, amely fennhézázó gondolatait sokszorosítja, a kulturához pedig alázat kell, meghajlás a nagy szellemek előtt s belátása annak, hogy milyen kis parányok vagyunk nemcsak egy Goethe, de egy Sigfrid Undset vagy akár egy Wells előtt is.

Az volna a kultura diadala, ha az örökértékű könyvek fogynának száz és százezer példányban,

ha ezekről a könyvekről írnanak ismertetések, ha a könyvtermés nagyrésze nem regény, elmélkedés, szóval szubjektív szentimentalizmus volna, hanem valami szakdolog, egy jó életrajz, melyet példának vehetünk. Az elszomorító éppen az, hogy a könyvtermés megnövekedése az oktanak emberi gőgnek tulcsordulását jelenti. Arról szinte aztán nem is érdemes már beszélni, hogy

a szerkesztőségeket a cikkek milyen tömkelegével árasztják el évek hosszú során keresztül.

Minden olvasónak, minden embernek lehet különvéleménye. Ezt, ha kedve van, közölheti is. A nagy angol lapok állandó rovatot tartanak „Letters to the Editor”, „Levelek a Szerkesztőhöz” címmel. A rovatban a legellentétebb vélemény is megjelenhetik: röviden. Középeurópában — hál' Istennek, már kiveszöben van — sokáig élt a mindent mindenkinél jobban tudó, okosodó típus. Aki mindenáron írni, írni akart. Aki volt már előfizetője minden lapnak, mert mindegyiktől azzal vált meg, hogy majd a másik elismeri óriási tehetségét. Különösen olyanok foglalkoznak ma is ezzel az írásnak nem nevezhető visszaéléssel, akik ráérnek. Milyen csodálatos: nem gondolják meg soha, hogy a szerkesztőségeket, a lapvállalatokat is értelmes, legfőképpen pedig felelősséggel bíró emberek vezetik, akik közvéleményt irányítván, kifinomultabb lelkiismerettel rendelkeznek!

A nagy könyvinvázió védelmezői azzal sem vágtathatnak vissza, hogy nem lehet mindig a régieket olvasni, meg kell engedni az újdonosság érvényesülését! Ha így volna!

A nagy „termelő” azonban legnagyobbbrészt idejétmult, ócskavas értékű anyagot állítanak elének s a közönséget megtévesztik nagy hangoskodásukkal, amitől valóban modern, a korszellemmel telített könyvek néha egészen háttérbe szorulnak.

De — és ez a legfogasabb kérdés, mely eldönteni látszik az egész problémát — ki olvassa el a sok könyvet? Az írók nagyrésze már

régóta tudja, hogy bizonyos műveket már csak egymásnak írják. A nagy invázióval új olvasórétegeket nem fogtak meg. Igen sokan, hogy au courant legyenek, megnézik a könyvcímeket, elolvassák a beszámolókat és ők azok leginkább, akik védelmükbe veszik a tíz és tizezer „most jelent meg”-et, büszkén hirdetvén: mi olvastuk! Aki kicsit is foglalkozik a kérdéssel, az tudja, hogy a könyvkiadási statisztikák emelkedése nem növekedik egyenes arányban a vásárlókkal. Egy csomó könyv csak azért születik meg, mert biztosítva van léte az iskolák, intézmények stb. könyvtáraiban, ahol születése után örök nyugalomra is térhet.

A kultúra az volna, ha az emberek többet, jobbat olvasnának. De ehhez kedvet kell csinálni. A selejtes áru azonban csak undort s fájdalomt kelt s a nagy tömegeknek Claudel épp úgy ismeretlen marad, mint Goethe.

a—t

Az áremelés

tíz százalékát szolgáltatások vissza a pékek városi közcélokra

(A r a d.) Illetékes városi körökben érdekes tervvel foglalkoznak, amely megvalósítása esetén tetemes jövedelmet biztosítana a városi pénztár számára. Arról van szó, hogy

a város illetéket vetne ki a kenyér után.

Bucureştiben és más nagyobb városokban már bevezették ezt a városi taksát. A fogyasztó közönség ne ijedjen meg ettől a kenyérilletéktől, mert ez semmiesetre sem drágítja meg a kenyeret.

A pékek, miként azt megirtuk,

indokolatlanul emelték fel egy lejjel a kenyér kilójának árát.

A hatóságok elnézték ezt a semmivel meg nem indokolt áremelést, amelyből illő volna, hogy ha elenyészően csekély részt leadnának közcélokra. A tervezett városi illetéket sem a pékek nem fogják megérezni, sem a fogyasztó közönségre nem szabad áthárítani.

A pékeknek a terv szerint a legutóbbi áremelés összegének tíz százalékát, vagyis kilónként tíz banit kell majd városi illeték címén fizetni.

Tekintélyes összeg futna be a városi kasszába és ebből azután áldozni lehetne sok mindenre, amire most nem telik, pl. a munkanélküliek segélyezésére, kulturális és szociális célokra.

Nem hisszük, hogy néhány kapzsi érdekelten kívül valaki is állást foglalna a terv megvalósítása ellen.

Hiszük, hogy dr. Ursu János polgármester ezuttal testesíti magát közismert jóindulatán és a legnagyobb eréllyel igyekszik majd megszerezni a városnak ezt a bevételi lehetőséget, amely igazán senkit sem fog megterhelni.

Miért akart meghalni Szabó Irén 23 éves gépiróleány?

RIPORT AZ ÜGYVÉDI IRODÁRÓL, ahol dolgozott,
A HÓNAPOS SZOBÁRÓL, ahol lakott és a
KÓRHÁZI ÁGYRÓL, ahol most fekszik

(Oradea.) Rendőri hír. Szabó Irén, 23 éves gépiróleány, egy hideg hajnalon megmérgezte magát. A kihívott mentők kórházba szállították, ahol első segélyben részesítették. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Tettének oka ismeretlen.

Ki ez a Szabó Irén, honnan jött, hogyan élt eddig, mit kapott vagy mit nem kapott 23 év alatt, hogy el akart menni, el akart tűnni, meg akart szünni maga és mások számára. Nézzük meg egy kicsit közelebbről a Szabó Irén életét, mert sok ilyen Szabó Irén van és a hasonló rendőri hírek is egyre sűrűbbek lesznek...

MIT MOND AZ ÜGYVÉD?

Az ügyvédet, dr. Feldmann Ármint, akinek irodájában dolgozott, a klubban egy bridsz-parti mellett kérdezzük meg. Ezeket mondja Szabó Irénről:

— Nagyon rendes leány volt, igazán nem értem, miért iehette. A reábizott munkát mindig pontosan elvégezte, soha sem volt semmi bajom vele, ismétlem, nagyon rendes leány volt... Természetesen a mai idők modern leánya vltt ő is, puderezte magát és a száját ruzsosza.... Azt hallottam, hogy állítólag valaki udvarolt neki, de nem tudok róla, hogy ez a férfi milyen szerepet játszott életében. Tegnap egyébként eljött az irodába a huga és kért, hogy ne vegyek fel senkit a helyére, mert néhány napon belül már elhagyhatja a kórházat és bejön dolgozni... Természetesen és visszaveszem, hiszen olyan rendes leány volt, olyan kitűnő munkaerő...

— Mennyi volt a fizetése?

— Ezer lej egy hónapra.

Ebben a pillanatban látom, hogy Szabó Irén naponta, minden reggel megjelenik az irodában olcsó, bővli ruháiban és dolgozik egész nap, törvényszékre jár, pénzügyre jár, mindent ő intéz havi ezerért. Igen, ezért az ezer lejért mindent csinálnak, többet dolgoznak, mint az ügyvéd urak általában. Nem is olyan régen, néhány hónappal ezelőtt a fiatal ügyvédek akciót kezdtek, hogy ezeket a gépiróleányokat ne engedjék fel a törvényszékre, mert konkurrenciát csinálnak nekik, elveszik kenyereket. Ezer lej! Ez a kenyér, amiért a nagy harc folyik és amelyben Szabó Irén tegnapelőtt elbukott...

A KIS HÓNAPOS SZOBÁBAN

Tache Jonescu ucca 25.

Kis hónapos szoba a kapu alatt, balra. Este hét órakor kétleány ül az asztal mellett. Szabó Mancsi és Rózsí. Az Irén testvérei.

Rózsí mondja:

— Napok óta nagyon rosszkedvű volt az Irén... Éjszaka arra ébredtem fel, hogy Irén a kályha mellett áll... Azt mondom neki: mit csinálsz Irén, feküdj le, mert megfázol. Erre lefeküdt. Reggel

hat óra felé jajgatást hallok a diványról, ahol Irén alszik. Azt mondta: gyerekek, tegyetek valamit a paplanra, nagyon fázom... Katerittem egy pokrócot. Reggel hétkor aztán megláttuk, hogy a divány lábánál egy üres pohár és papírszeletek vannak, amelyekben a kinnint adják a gyógyszertárban... Irén már akkor nagyon rosszul volt, a mentőkért telefonáltam...

És jöttek a mentők, az autó elnyujtott hangú szirénája beleharagított Szabó Irén életébe, felfokozott sebességgel futottak vele: megmenteni az életnek, amelyet már nem kívánt...

HÁROM LEÁNY EGYEDÜL MARAD

A beszélgetésekből az alábbiak derülnek ki:

A három Szabó-leány négy évvel ezelőtt Érmihályfalván árván maradt. Irén már 14 éves kora óta irodába járt, Rózsi varrni tanult. Mancsi egészen gyerek volt... A három leány beköltözött Oradeára, ahol Mancsi elment egy női fodrászathba tanuló leánynak... Így éltek hárman a hónapos szobában. Rövid ideig, amíg Mancsi nem töltötte be a 18-ik évét, kaptak az apjuk után 1800 lej nyugdíjat. Az apa vasutas volt. Mikor Mancsi 18 éves lett, azaz munkaképes és keresetképes, a nyugdíj automatikusan megszűnt. A három leány tulajdonképpen ebben a pillanatban maradt egészen egyedül...

Hogy kap-e munkát, azzal a törvény nem törődik. Elég, ha tudják róla, hogy munka- és keresetképes. A munkanélkülségről nem készültek még paragrafusok.

Mancsi munkaképes lett, munkát is kapott, csak éppen a fizetése volt kicsi.

Sorrendben:

Irén 1000 lej,

Rózsi 800 lej,

Mancsi 700 lej.

Összesen: 2500 lej. Ebből kellett megéljenek hárman, ebből kellett házbért fizetni, ruházkodni, enni. Hogy más mi van a világon, mint az evés és ruházkodás, azzal ki törődik. És hogy ezeket a szükségleteket is egyáltalán ki tudják elégíteni...

„Vegyék tudomásul, ha ma egy leány öngyilkos akar lenni, akkor ennek csak egy oka lehet: a nyomor!”

— Mennyi házbért fizetnek? — kérdezem.

— Mancsi: 500 lejt havonta és két fejet kell megmondoláljak.

— Összesen hány fejet ondolál egy hónapban, amiért 700 lejt kap?

Mancsi: Van vagy harminc „fejem”, néha akad egy futó fej is...

— Rózsi hol dolgozik?

Rózsi: Most a „Chic” kalapszalokban.

— Mikor voltak utoljára moziban?

— Mancsi: Ó, nagyon régen! már nem emlékszem reá, hogy mit láttunk utoljára...

— Hová járnak?

— Sehová!

— Szórakozás?

Manci: Néha kolonba megyünk táncolni... ez az egész. Mert ez a legolcsóbb...

És furcsa dolgokat mond a harmadik leány, a vendég, az ismerős, aki harmadik az ágyban...

— Egyszer már rólam is irtak a lapok... Meg akartam halni. Azt írták, hogy szerelmes voltam. Van is nekünk időnk szerelmesnek lenni. Vegyék tudomásul, ha ma egy leány öngyilkos akar lenni, akkor annak csak egy oka lehet: a nyomor!

Manci: Nem mondom, volt Irénnek is egy férfi ismerőse, de azal csak „szórakozott”.

Rózszi: És egyszer, három évvel ezelőtt, volt egy vőlegénye.

A harmadik: A szegény leányokat nem veszik el feleségül. Már nem is gondolunk erre.

A KÓRHÁZBAN

Bent az udvaron, az ujonnan épült pavillonban, a 124-es számú kórteremben fekszik Szabó Irén. Már ott vagyok az ajtóban és az ápolónő mutatja, hogy melyik ágyban fekszik... Azt mondja, hogy hiába megyek hozzá, nem mond semmit.

— Már nem is akarom megkérdezni, mert henne van egy csomó felelet, a három másik leány a hónapos szobából, hiszen ők már mindent elmondtak. Hogy miért tette? Egyszerűen nem bírta tovább, nem mindenki bírja el a szegénységet, van aki összeesik alatta, felmorzsolódik, mert a szegénység szörnyű, retetnetes és utolsó bűn, a legnagyobb, amire csak ítélhetnek valakit, nemcsak bűn, hanem bűntetés is.

Szabó Irén öngyilkossági kísérleténélzadás lírikája Cluj

És néhány nap mulva újra kezdi az életet, reggel bemegy az irodába és kopog az írógépen, azt az új mesét kopogtatja le, amely

már nem az álmok vezérigazgatói szobájában fog végződni, hanem valahol másutt... Nem is a kórházi ágyon, ahogy most gondolta és akarta.

Radó Arpád

Társtalan

asszonyok kálváriás utja ...

(Timișoara.) *A statisztika szerint sokkal több a nő a világon, mint a férfi. Miután minden kulturált országban a forradalmak óta Törökországban és Perzsiában is, szigoruan tilos háremet tartani könnyen ki lehet számítani, hogy*

sok-sok millió társtalan nő él ezen a földgolyón

Érdekes, hogy ezek az egyedülálló nők, akiknek hozzátartozóit a halál vagy maga az élet ragadta el, fel sem lünnék. Őly bátran és panasználkül törődnek bele sorsukba és oly csendesen harcolnak végig a létért való harcot, hogy az ember nem is gondol rá, hogy megvizsgálja, bátorítsa ezeket a szerencsétleneket. Bizonyos, hogy

a világháboru, amely az élet megnyilvánulását alaposan felforgatta, a sok millió társtalan nő életét is megváltoztatta.

A háboru megsokszorozta a számukat, de sokkal teltrekészebben és elszántabban is harcolnak az új korszakban a megélhetésért, az életért.

Ma már ne mléteznek melankólikus visszavonultságban élő öregkisasszonyok és a férjüket halálukig gyászoló özvegyek.

Elmult már teljesen az önkéntes elszakadás az életnek minden szépségétől, örömetől és gyönyörűségétől. Először is nincsenek többé öregedő kisasszonyok. Ez a név főként a nagyobb városokban megszűnt. Tapintatlanság és butaság is lenne egy idős hajadont kisasszonynak szólítani. Egész nyugodtan adható nekik az „asszony” megszólítás. Egyikük sem fogja ezt kikérni magának.

Ezek a magnos asszonyok bátrak, csodálatraméltóak és újból megtalált energiájukban sokkal biztosabbak, mint a férjes asszonyok, akiknek érdeklődése az otthonra, férjre, gyermekekre koncentrálódik.

Viszont az önmagukra utall asszonyok, akiknek sem családjuk, sem barátjuk, de még társaságuk sincs, szellemi és érzelmi feleslegüket a közjogért való munkával vezetik le. De bámulatos ezeknek a bátor nőknek életküzdeme is. A legtöbbje szegény és rá van utalva, hogy önmaga keresse meg kenyerét. És emellett nincsenek is elkeseredve. Ellenkezőleg. Élénken kiveszik részüket mundabból, ami a nagy életben történik. Lehetőleg vidámak. Fontosnak tartják, hogy szépnek, fiatalnak, ápoltnak lássák őket. Hiszen ők is nők. Nem tagadhadják meg a nemüket. És nagyszerűen beleilleszkednek a modern életbe minden tekintetben. Persze

megesik velük, hogy otthon a nagy fal között hájuk szakad az egyedüllét boldogtalansága.

Ilyenkor nem kárpótol a rádió, a gramofon, a könyv. Ilyenkor emberek közé menekülnek: moziba, kávéházba, színházba. A látszat az, hogy könnyelműek, hogy vállalkozó szelleműek.

Ne gondoljuk azonban, hogy ezek az egyedülálló nők tekintetre se méltó árvácskák. Láthatni fiatal és szép leányokat és asszonyokat, akik azt hiszik, hogy övék a világ és később magukon tapasztalják, hogy asors csapásai ellen nincs menekvés, hogy minden földi jóból egyszerre csak kipottyannak és a világ legelhagyatottabbjai lettek. Legekleatásabb példa Stircea báróné, Piccaver volt felesége, aki koldusszegényen halt meg nemrég a cernăuții közkórházban. Nemrégiben még Bécs egyik legszebb asszonya volt, akít körülrajongtak az udvarlók. Szegényen, elhagyatva, 36 éves korában távozott az élők sorából

(R. I.)

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooooo

A fügefalevéltől — a fügefalevélig...

A divat története 1916-tól 2000-ig...

Az Isten megteremtette Évát a paradicsomban. Nem volt rajta semmi. Nem is tetszett Adámnak. Csak akkor kezdett el neki Adám udvarolni, amikor felvette legszebb fügefalevelét. Azóta sok minden megváltozott. Talán leginkább a nő. Paradicsomi tapasztalatát azonban nem felejtette el. És rendületlenül öltözködik Gondolkodás nélkül követi a divatot, de alapjában véve még sem szereti. Mert a divat csapodár udvarló, nem hagyja nyugton élni, örök gondot jelent. Mikor már mindent rendbe hoztak a nők maguk és családjuk körül és egészségesek és jókedvűek is, — egy tipikus bajuk mindig marad: a ruhakérdés.

A nagy nők

Mindig voltak és lesznek „nagy” nők, akik úgy tudnak öltözködni, hogy mellettük minden más nő megsemmisül. De még ezeknek is nevetniök kell, ha megnézik magukat egy-egy régi fényképen, akár csak a tavalyi ruhában. Mert általában három hét alatt itt az új vonal, az új szín, az új anyag és a régi „lehetetlenné” válik. Biztos, hogy sokkal többet ért volna el máig a nő, ha megengedte volna neki a világ, hogy csak egy évig is csunya legyen. De ezt egyetlen pillanatra sem szabad. Ma sokkal kevésbé, mint valaha. A munka sem segít rajtuk. Sőt. A dolgozó nőnek szebbnek kell lenni, mint a privátnak. Egyrészt, mert a büszkesége nem engedi, hogy sajnálják, másrészt nehezebben kap munkát, ha csunya.

A férfiak csak addig tiltakoztak a munka berkeibe betolakodó nők ellen, amíg csunyák voltak. Meg is mondták szemtől-szembe, vagy hátmögött, hogy a legokosabb és legtehetségesebb nő sem engedheti meg magának azt a lukszust, hogy csunya legyen. És, a nők dicséretére legyen mondva, abban a pillanatban, amelyben megtudták, hogy a kollégák, munkaadók, férjek, sőt még az udvarlók is szívesebben nézik a Greta Garbot, mint őket, abban a pillanatban már át is alakultak az egész világon milliónyi Greta Garbová. Aki nek ez nem sikerült tökéletesen, az majdnem jobban járt, mert jött az új divat: a görli, a szépségkirálynő, a flapper, a vamp, a férfi-

B É L Y E G Z Ő K E T

olcsón, jól és
azonnal készit

S T A M P A

bélyegzőgyár Arad, a
főpostával szemben

Téli angol és francia divatlapok
érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőrendű újszabósa, A R A D, „Str. V. Goldiş
Paiatul Banca Românească

ruhás Marlene Dietrich és most már nagyobb sansz ezekhez hasonlítani.

A szépségnek ma nagyobb ára és becsülete van, mint valaha. Ezért azonban meg kell dicsérni a nőket. Kijöttek a budoárjukból, leszálltak az elérhetetlen magasságokból, — munkatársai, sőt riválisai, lelkiismeretesen őszinte pajtásai, sportpartnerei lettek a férfiaknak. Hozományuk nincs. És még semvesztették el a varázsukat. Naponta reggeltől reggelig látni lehet őket: jó időben, jó kedvben, rossz kedvben, hétköznap, vasárnap. Mégis álmóznak róluk. Ez nagy dolog.

Divat a háboru alatt

Mert hogy régen álmóztak róluk, az nem csoda. A nő testileg, lelkileg maga volt: a *Titok*. Testét számtalan réteg fedte és nagyon ritkán mondta meg, hogy mit gondol és mit érez. Az 1916-os év a háboru félideje volt, a divattal nem törődtek. Nem volt semmi újdonság, békebeli volt még az izlés. Bélelt, komplikált szabásu ruhákat hordtak. Sok bársonyt és fényes selyemket, sanszan taftokat. Magas, halcsontos csipke-nyak volt a ruha disze, néha Stuart-szabással és számtalan fodor, raffolás, glokni. A nagy ruhán merész vállpánt és az ujjatlan karokon felül fodor. Óriási muffokat viseltek. A sötét délutáni ruhák rózsaszín, fehér, vagy fekete és alabélelt muszlin ujjakkal ékeskedtek. Ruhadiszek: *sujtás, zsinór, csipke, tüll, kézimunka, zsett, árnyalt gyöngybordűr, selyem és ezüst-arany virágok és levelek*. Cipő? Nagyon magas szürke antilop-betétes, gombos és fűzős lakkecipő volt a kirakatok legingerlőbb darabja. Magas, de mindig angol sarokkal. Nyárra kitalálták a hosszú életre hivatott, nagyon praktikus fehér vászoncipőt. Ezt a vászon és mintás grenadintoalettekhez hordták. A kis kalapok magas tetővel, a lapos, széles karimájukak dus virág-, szalag- és gymölcsdisszel voltak ellátva. Problémák: harctéri gondok és spórolás.

1920-22: a kepp

Sokáig tartott a nagy újdonság: a télen hideg, nyáron meleg, de mindig piros *kepp*.

Férfiak bánata, mert mindent eltakar, asszonyok öröme, mert nagyon kényelmes. Alatta a kézzel kötött-horgolt ruhák, az örökké táguló, fejlődő és átszabásra szoruló, kissé slampos iparművészeti remek *huzódtak meg*. Egyszerű ingbluzokon: szegő (zejmedli), huzás, csipke-zsabó, masni, gombok és rászabott válldisz. Új divat a félcipő. Forradalom a fehérneműszekrényben: *vállpántot kap az ing*, majd át adja helyét a *kombiné*nak. A társadalmi élet nagyon mozgalmasságos. Divat a turbán-frizura, kétoldalt levágott hajjal. Új disz: bőrcsik és fémszálal himzés a kabátokon, csont- és fémkarikák az övön. Háromszögű kalap. A színes harisnyák a ruhiák színéhez alkalmazkodnak, csak a fehér cipőhöz kötelező a fehér harisnya. Itt a *selyem-kombiné*. Új anyagok: *lavabl-fehérneműselyem, santlung, krepp tiftlisz, krepp saten, muszlin bársony és az olesó parisett*.

1922—1928. Egészen hosszú a derék, csipőn az öv, nagyon bően lebegnek az ujjak, a tunika féloldalt leér a földre. Esti ruhák néha görögösek, dus redőkkel, szabad karokkal, elől spicces kivágással.

Görögös frizura, fejdisz. Eltűnik a konty, megjelenik a *dzsömper*, a *pelerin*, a fonott övek, az alacsony sarku trottórcipő, a trikóselyem fehérnemű, és az *első félnék pizsama*. Kitör a cigaretta-láz. Új kelmék, a *gabardin*, *eolin*, *sarmóz*, *nyersselyem*, *romen* és *maroken krepp*, *pan velur*. A sok kísérlet után végérvényesen bevonul és sokáig vissza nem vonható a *rövid ruha*. Rosszlábuak fájdalomra, jólábuak divatja. *Kitör a táncőrület és a bridge-láz*. Nemsokkal utána ketté oszlik a társadalom: a *bubifejűek és hosszuhajuak csoportja*. Házasságok és családok hulltak szét a bubifej miatt. Igaz, hogy nagy szcrelmek és új házasságok is keletkeztek általa. Az volt a felfogás: *a bubifej nem divat, hanem világnézet*. A rövid haj és a rövid ruha, persze, nem volt másképp elképzelhető, mint sovány alakon. A *sovány nő* ügyesebb, csinosabb is, mint a kövér. A férfiak is türelmetlenül hívták a nőket *uszni, evezni, turázn*i, *sielni*. Így aztán akarva, nem akarva, *le kellett fogyni*. Hogy volt, hogy nem volt, de egyszer csak itt volt a *modern nő*.

1925-ben krokodilus- és gyík bőr-cipők, lakk-csizma. A komplé. Szigoruan *bois de rose* színben. Divat a *bolero* és egy rövid ideig újra a harang. A szmoking-kosztümöket plüsszél-aljakkal hordják. Báronyköpenyt csináltak. A masamódok nagyon zugolódnak, mert mindenki *olcsó sapkát* visel. Soha még ilyen szindivat nem volt: mindenki *levendulakéket, sötétkéket sárgával, feketét pirossal, acélkéket, banánzöldet, homokszínt, négerbarnát, ezüstszürkét, fekete-fehéret* ölt. A sportoló hölgyek délelőtt *si ruhát*, este *stílu ruhát* vesznek fel és óriási *fülbevalókat* viselnek. Az ormótlan *hőcipők* helyett elegáns *lakk-csizma* kerül a lábára, amelyen *szennelős lipp-zár* talcsusnak.

1926-tól 1928-ig. Eton-fej, trikó fürdőruhák, trikó-anyagok, pszichoanalízis, strandpizsama, ujjatlan nyári ruhák és bluzok. Színek: *üvegöld, rezedazöld, pávakék s Patouké*k. A derék hosszú, a ruhák hossza szeszélyes. Ez volt talán a legcsunyább divat, az elől rövid-hátul hosszú, hátul rövid-elöl hosszú szoknya, ruha, kabát. Az angol szabás rövid. Anyagsodák: *flaminga, zsorzett, velur, emprimék, cibelin, crepp mongol, onda mussae*.

1929—1930ban az első hosszú ruha. Befutotta a női világot a rémhír: *itt a hosszú szoknya*. Ez az igazi nagy ijedtség volt. Mindenki tudja, hogy általában nem készültek minden évben „új ruhák”. Az új szabások többnyire elmés és többszörös átalakítások eredményei szoktak lenni. Mivel előzőleg évekig rövid szoknyát hordtak, a ruhatárak darabjaiból semmiféle leleményességgel nem lehetett földig érő ruhákat csinálni. Itt álltak a nők a szó legszorosabb értelmében *ruha nélkül*. Nagy forradalom és általános beszédtema lett a hosszú szoknya.

Megerkezünk a divathoz, amelyben a szépség és a szerelem romantikája uralkodik. Nehogy azonban ezek a veszedelmes dolgok a kényelmetlenségig elszaporodjanak, gondosan kitenyésztették ma-

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó és Komlós** ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **A R A D. Színházépület.**

gukban az emberek a humort. Karrikaturát csinálnak mindenkől. Magukból, tárgyakból, állataikból, virágaikból, művészetükből. Hogyha nincs egyéb okuk, nevehessenek a drótszörű fokszin, a szobalámpákat az apró lakásokban ötletesen helyettesítő törpe kaktuszok szeszélyes formáin, a mulatságos jazz-en, a négerek furcsa énekén, a rumba rángatózásán, a cocktail csipős-fanyar ízén, az aránytalanságok divatján és a képek és szobrok érthetetlen formanyelvén.

A groteszk-imádat kialakulásában biztosan nagy része volt a körülbelül tíz év előtt feltűnt Josefina Baker-nek, aki az utolsó évek egyik legerdekesebb, legfurcsább, legmulattatóbb jelensége volt. Egyike azoknak, akik megcsinálják a divatot szemben azokkal, akiket a divat csinál meg.

A retikül forma-, anyag- és színváltozásai is nagy multra tekintenek vissza. Ez a tárgy máig a legnőiesebb tárgy maradt, amely nélkül a nő nem tud élni. A retikül a nő egy hozzá nem nőtt testrésze lett. Mivel ezt a testrészt kiki egész életében a balkarja és bordái közé szoritja, biztos, hogy a későbbi tudósok számára rejtélyes deformációt idéz elő a csontvázon. A nő teljes szellemi és lelki felszabadulása csak akkor fog bekövetkezni, ha képes lesz a retikült leamputáltatni magáról. Addig azonban még valaki nagy pénzt kereshet olyan kizárt és megtervezésével, amely a modern nő összes munkaeszközeit és egész toalett-asztalát csinosan és észrevétlenül el tudja magában rejtetni.

A legujabb és egyetlen szín: a fekete. Uccán, színházban, kávéházban, sőt otthon sem hordanak mást a nők, mint feketét. Be kell vallani, hogy nem éppen fantasztikus, de elegáns és hálás szín.

Ha így fejlődik a testkultúra, a sport és a fesztelen társadalmi közvetlenség, biztosra lehet venni, hogy Pr. u. kétezerben Éva hódító fügefalevele megint előkerül a naftalinból... Dr. K. M.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fill.
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendőek be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 19.
Telefon: 525.**

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Politika

az Erdélyi Élet görbetükrében

— Lehet-e az, hogy az aradi magánmozik beolvadjanak a városi mozikba?

A házasságközvetítő telkes szavakkal mondja:

— Kohn ur, tudok magának egy nőt, hatszobás lakása van.

— Ugy igen, — mondja Kohn — de szép-e a nő?

— Ugyan mit törődik vele? Egy hatszobás lakásban nem is kell, hogy találkozzanak.

— Minden más okon kívül miért nem lesz háború?

— Kohn, aki irtó erős ember, mondja:

— Ma megmentettem egy ember életét.

— Hogyan?

— Azt mondta nekem: marha és én egy tettem, mintha nem hallanám.

— Mit jelent az, hogy a kormány ezidőszerint megvan elégedve az ellenzékkel?

Kohn és Grün a feleségeikről beszélgetnek. Azt mondja Kohn:

— Egy öröm, milyen feleségem van nekem. Már hétkor felkel, kipuccolja a ruhámat és a cipőmet, aztán reggelit készít, aztán kitakarítja a lakást és elmegy bevásárolni. Mikor délelőtt hazajövök, az ebéd már ott párolog az asztalon és hogy főz, vigyáz rám.

Elhallgat egy pillanatra, aztán felsóhajt.

— Adja az Isten, hogy ilyen rendes legyen a második feleségem is...

— Tulajdonképpen mi lehet az igazi oka annak, hogy Arad hiába kéri a CFR-től a viadukt felépítését?

Egy zsidó koldus bemegy egy sajtüzletbe kéregetni és sajtot kér.

A boltos le akar vágni egy darab sajtot, mire a koldus megszólal:

— Ha lehetne abból a rokfortból.

A boltos dühösen rákiált:

— So e chüzspe. Schnorren, schnorren, aber Roquetort schnorren...

— Lesz-e hatása a pénzügyminiszter rendeletének — nyilvánosan kifüggesztendő az adósok névjegyzéke — a fizetni nem tudó adóhátralékosokkal szemben?

Valamelyik országban két zsidó beül a vonatba és rögtön politizálni kezdenek.

— Te, — mondja az egyik — ez az új pénzügyminiszter nem tesz nekem. Nagyon szigorú ember és amellet antiszemiát is.

— Aber, — mondja a másik — nem tehet ő semmit, mert nagy hátrányban van velünk zsidókkal szemben.

— Micsoda hátrányban?

— Nu, mi ötszázezren vagyunk, ő meg egyedül.

— **Hogyan állna az aradvárosi mozik helyzete, ha minden úgy történe, ahogy egyes interimártagok elképze-
lik?**

Meghalt a Kohnék kislánya és elhívták hozzá a csudarabbit, aki abban a hírben állt, hogy a halottakat fel tudja támasztani.

A csudarabbi megjelent, megnézte a halottat és megkérdezte:

— Van otthon jó pálinkátok?

— Van.

Előhozták neki a pálinkát, töltött és ivott, aztán rászólt a halottra, hogy keljen fel. A halott meg se mozdult.

— Van itthon még erősebb pálinkátok?

— Van.

Előhozták neki a pálinkát, a rabi töltött és ivott, aztán rászólt a halottra, hogy keljen fel. A halott meg se mozdult.

— Van itthon ennél is erősebb pálinkátok?

— Van.

Előhozták neki a legerősebb pálinkát, töltött és ivott, aztán rászólt a halottra, hogy keljen fel. A halott meg se mozdult.

A csudarabbi merőben nézett egy darabig a halottra, aztán kinyujtotta a karját és így szól:

— Das heiss ich tajt.

— **Egy-egy kérdés eldöntésénél nagyon nehéz helyez-
tük van az interimár-bizottsági tagoknak. Mégis, — ho-
gyan határozunk, hogy melyik csoporthoz csatlakozza-
nak?** BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kohn bemegegy egy kóser vendéglőbe ebédelni. A pincér két leve-
ses kanállal áll eléje és megkérdi:

Hol fordíttassa okmányait?

Mitra I. Sándor-nál,

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos fordító. — Fordításokat eszközöl felelősség mellett a kö-
vetkező nyelvekből: román, magyar, német, francia, angol,
olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, szerb, bolgár.

**Arad egyedüli többnyelvű for-
dító irodája, információs iroda**

Bejegyzett cég. Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. Csanádi
Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal cégek
részére jutányos díjazás mellett. — Szegényeknek, munka-
nélkülieknek kedvezményt nyújt.

Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Téli öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

- Huslevest tetszik, vagy gombalevest?
Kohn ránéz a pincérre és azt mondja:
— Várjon egy kicsit.
— A pincér vár egy kicsit, aztán megint megkérdi:
— Melyiket parancsolja?
— Csak még egy kicsit várjon, — mondja Kohn.
A pincér vár még egy kicsit, mire Kohn azt mondja:
— Huslevest adjon.
— Na hálistennek, — szól a pincér — miért kellett erre annyit várni?
— Azért barátom, mert egy trepele akart leesni az orrából és várnom kellett, hogy melyikbe esik.
-

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Tavasza a télben

A filmtechnika fejlődésének egyik legbravurosbabb vívmánya a rajzolt képek egymásutáni pergetéséből származó filmtörténetek vetítése, amelyek humorukkal és ötletességükkel egy csapásra meghódították a közönséget. A rajzolt képeket kezdetben egy vásznon mozgó kéz vetítette a közönség elé. A fűgőn mozgó ujjak alól boszorkányos gyorsasággal kerültek ki a humoros rajzok rendszerint kacagtató karikaturák, később komolyabb és már határozott művészi teljesítmény számba menő skiccelések.

A kéz később letűnt a lepedőről és a mozgósínházak már kész rajzokat vetítettek. Ezek a rajzolt figurák akkor már mozogtak, szinte éltek, történeteket játszottak le a publikum előtt. Többnyire fantasztikus, groteszk jelene-
teket, amelyek illenek az alakok bizarr figuráihoz. Ezeknek a humoros kedves képeknek szereplői rendszerint állatrajzok, kutyák, medvék, madarak, esetleg törpék vagy óriások. Természetesen az ilyen filmek különösen a gyermekek körében örvendenek nagy sikernek, de a gondtalan könnyű szórakozásra szomjazó felnőttek is szívesen mulatnak a mindig ötletes és kacagtató képeken. Különösen a „Mickey Mouse” filmeknek van óriási sikere, amelyek legalább is olyan jelentékeny közönséget vonzanak, amit a legmárkásabb filmtörténetek.

A Mickey Mouse filmek vetítésével harsogó kacagás, zengő jókedv tölti be a filmszínházakat. Egy kis időre mindenki felejtí gondját-baját és abba a bizarr mesevi-

lágban él, ahova ezek a mindig érdekes, gyorsütemű, szenzációszámba menő mutatványok vezetik.

A tömegsiker arra biztatta a filmgyárak igazgatóságát, hogy fokozott gondot fordítsanak ezeknek a pompás filmeknek a tökéletesítésére és ma már a Mickey Mouse technikája oda jutott, hogy teljesen önálló, egész műsort betöltő filmként is megállja a helyét a közönség előtt.

Az aradi Central mozi, amely mindig igyekszik a filmtechnika legremekőbb alkotásait vetíteni, most egy egész sorozatát kötötte le a Mickey Mouse történeteknek. Az első kép „Tavasza a télben” egész műsort betöltő halhatatlanul bájos, édes humoru színes Silly Symphonies és Mickey Mouse rajzokból áll. A színes rajzok egyébként ennek a remek premiersorozatnak legvonzóbb szenzációi. A kedves képeket természetesen diákok is megnézhetik, mivel nemcsak könnyű szórakozást nyújtanak, de mint a filmtechnika csodái tanulságosak is.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**A DOLGOZÓ
EMBER MUNKA-
KÉPESSÉGÉT
MEGNÖVELI A
DIANA
SÓSBORSZESZ
HINT BEDÖRZSŐ-
LŐSZER.**

A black and white illustration of a woman in profile, looking down as she uses a vacuum cleaner. The vacuum cleaner is a long, cylindrical device with a handle and a hose. The woman is wearing a patterned dress. The illustration is done in a simple, sketchy style with cross-hatching for shading.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos
nyugta ellenében; — csak fényképes igazol-
vánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizot-
taink vannak feljogosítva.

Gépalatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggvárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Schreyer Viktor, str. Mețianu 15.

Kaptafagyár:

Stiaszny József és Fia rt., str. Dna
Balașa 121.

Kötélgyár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Siern Testvérek, str. Peneș Curcanul
Kőo János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és mtorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigéngyár:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és éleszt-
őgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Și-
rianu 15.

Vegyszeti gyár:

„Azuro”, str. T. Ciontea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szesz nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedő:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloșca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloșca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Wiesel Jenő, str. Seminarului.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szövet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Aradi Textilgyári lerakat (Eichner
Akos „uj Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Hilbert József, Bul. Reg. Maria

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinházi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

„Erika”, Piața Avram Iancu.

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzifakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Arencei

„Lemnarul”, Calea Șaguna 66—70.

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botyc, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatáru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Fischer Armin, str. Bratianu 3.

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatáru kereskedők:

Engel Gyula, str. Penes Curcanul 2.

Éles Lily, str. Bratianu

Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.

Hoffmann Ottó, Piața A Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.

Bogyó Árpád, str. Eminescu 13.

Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.

Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.

Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.

Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.

Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.

König és Lázár, str. Bucur 3.

Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu

Friedmann József, str. Iosif Vulcan 3.

Női kalapszalon:

Kramer Rózi, str. Vasile Goldiș 1.

Órák és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand

Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22

Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.

Vértés Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Sirkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyrusítók:

Aradi Általános Takarékpénztár

Aradmegyei Takarékpénztár

Goldschmidt Sándor bankház

Iliescu-bank fiók str., Bratianu

Szállítók:

Éliás Lipót, str. Eminescu 6.

König és Lázár, str. Bucur 3—5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Mețianu

Goldstein Lajos, str. Bratianu 4.

Klein Sándor, Bul. Reg. Maria

Renissanc, Bul. Reg. Maria

Serilana, Bul. Reg. Maria

Székely Mihály, str. Gen. Berthelot

Szénássy divatáruháza, Bul. Reg. Ferdinand

Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria 2—4—6.

Textil-Central (Németh István). Bul. Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:

„Armatura” S. A., Piața Cetăței Vechi

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh. str. V. Goldiș

Várhol László, str. Bratianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mester:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria

Lányi Izsó (Corvin), str. Eminescu 22.

Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.

Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12.

Élterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Lidó”, str. Eminescu

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.

„Dacia”, Bul. Reg. Maria

„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”

„Corso”

„Select”

„Urania”